Ner 71. ROK 1842. WTOREK 29 MARCA. 1

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztéry, numer pojedyncz groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Eustazego O.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Krzesław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
25 6	27" 6''' 365	— 3° 8	1''' 27	Wpł. wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	
2	6, 489	+ 1, 5	1, 56	Południowy słaby	,,	
10	5, 933	— 1, 2	1, 45	Pł Zachodni słaby	Pogoda	

Ogłaszając prenumeratę na następny kwartał, Wydawca GAZETY KRAKOWSKIÉJ *uprasza Szanownych Abonentow, o wczesne zapisywanie się; albowiem taką tylko ilość exemplarzy wybijać postanowił, jaka po obliczeniu* najdaléj do dnia 6 Kwietnia roku 1842 *Abonentów, okaże się być potrzebną. — Prenumerata kwartalna Złp.* 10, *miesięczna Złp.* 4.

Wiadomości zagraniczne.

AUSTRYA.

Wiedeń 17 *Marca.*

Xiążę August Longin Lobkowicz, Wojewoda Rudnicki dziś około 5 godziny rano z tym rozstał się światem. Tak w tutejszych najwyższych towarzystwach i między publicznością, jako też w prowincyach Monarchii, a mianowicie w Galicyi i Czechach strata tego dostojnego urzędnika państwa i szlachetnego przyjaciela ludzkości jest niepowetowaną.

FRANCYA.

Paryż 17 *Marca.*

Największym rezultatem przez rewolucyę lipcową osiągniętym było jak najdokładniejsze odłączenie kościoła od rządów państwa i usunięcie duchowieństwa od wszelkiego wpływu na interesa swieckie. Ale zdaje się że duchowieństwo francuzkie nie może zapomnieć pięknych czasów wszechwładztwa arcybiskupa paryzkiego i małych seminaryów. Wychowanie publiczne powierzone teraz wyłącznie stanowi cywilnemu jest obecnie przedmiotem ciągłych skarg objawianych listami pasterskiemi. Biskup diecezyi Chartres p. Clauzeł Montals zapowiedział w tutejszych dziennikach kilka listów pasterskich odnoszących się do wychowania publicznego i ogłosił już jeden w którym obwinia p. Cousin o błędne wykładanie filozofii. *Journal des Débats*, dziennik ministeryalny, który opiera się jak najmocniéj tym wdzieraniom się duchowieństwa w zakres praw świeckich, rozebrawszy wspomniony list pasterski i wykazawszy mylność twierdzeń jego, temi słowy kończy swój komentarz: »Pozwólmy pewnym ludziom panować, a wkrótce nas przekonają, że 17 wiek był bardzo rewolucyjnym.«

Gazette d'Auvergne, ogłosiła uwagi p. Isambert w izbie deputowanych nad listem jeneralnego proknratora w Riom poczynione i dodała do nich swoje; z tego powodu o potwarz oskarżona, pomimo najwymowniejszéj obrony p. Berryer została d. 4 b. m. przez sąd przysięgłych w *des Puy de Dome* na sześciomiesięczne uwięzienie redaktora i zapłacenie 4000 franków skazaną.

Onegdaj z tym rozstał się światem, Cherubini w 82 roku życia.

Dzisiaj przed południem ważne do ministeryum spraw zagranicznych wiadomości z Portugalii nadejść miały.

Ze wszystkich portów nadchodzą wiadomości o wielkich przez burzę, która się w nocy z dnia 9 na 10 b. m. srożyła, zrządzonych szkodach. W Calais fale morskie takiéj dochodziły wysokości, że najstarsi ludzie takiego stanu wody nie pamiętają.

Gdy dziennik *la Mode* przed niejakim czasem powtórnie na karę uwięzienia i 6000 fr. kary pieniężnéj skazany został, oznajmił, że sprawozdanie z tego processu wyjdzie w osobnéj broszurce, równocześnie zawiadomił swoich prenumeratorów okólnikiem pod kopertą nadesłanym, że nabycie téj broszury za wsparcie do zapłacenia kary pieniężnéj uważać powinni. Obstalowano więc mnóztwo exemplarzy téj broszury; władza ujrzała się tedy spowodowaną do zabrania kilku listów na poczcie, aby pewne mieć dowody w ręku, bo podobne wezwanie do wsparcia celem opłacenia kary pieniężnéj jest zabronione, W skutku więc tego postępu Vicomte Walsh na 3 miesięczne uwięzienie i 3000 franków kary, a Gerant dziennika Mody, Voillet de St. Philibert, na dwóch miesięczne uwięzienie i 2000 fr. kary pieniężnéj skazani zostali.

ANGLIA.

Londyn 16 *Marca.*

Trzy pułki piechoty, z których jeden w Cap załogą stoi, otrzymały rozkaz udania się do wschodnich Indyj. Liniowy okręt *Minden* o 74 działach odpłynął z zapasami wartości 150,000 f. st. do Chin dla poparcia tam działań wojennych.

Operacye wojenne celem przywrócenia i bronienia Szacha Sudszy od roku 1838 kosztowały ogromną sammę 16½ miliona funt. szt. Ponieważ zaś obecnie mimo to w Afghanistanie wszystko znowu od początku zaczynać trzeba owszém stan rzeczy teraz nie równie gorszy jest, aniżeli podówczas, kiedy Afghanowie w w pierwszéj wyprawie sami sił swoich naprzeciw Anglikom nie znali,—więc drugiéj wyprawy przeciw Afghanom tu powszechnie nie pochwalają, skłaniają wszelako do niéj jako do złego, którego uniknąć nie można, ponieważ obecnie chodzi o ocalenie honoru Anglii i o pomszczenie się doznanej od Afghanów zniewagi. W tym tedy duchu wiadomość, że rząd 8–10000 wojska do Indyi wyprawić zamyśla, z niejakim przyjęto zadowoleniem, tylko tu i owdzie pojedyncze głosy przeciw temu się oświadczają; Nim (powiadają) Afghanistan widownią krwawéj i kosztownéj wojny zrobimy, mądrzeby było, gdyby rząd angielski w przód rozważył skutki, z jawnéj wojny z tak bitnym narodem wyniknąć mogące. Można wprawdzie miasta i wsie od Dschellalabad zacząwszy aż do Heratu spalić, ale tym sposobem Afghanów zwyciężyć nie można; ci bowiem schroniwszy się w twierdzach swoich, co chwila gotowi będą do uderzenia na Anglików, skoro tylko zima albo inne jakie przeciwności męztwo tychże ostudzą. Zapasy możnaby mieć z Indyi, ale zaopatrzenie wojska z 30000 w Afghanistanie z Indyi wymagałoby podług obrachowania Bombay *Times* 90,000 wielbłądów. Wszakże; przypuściwszy nawet, że po pokonaniu wszelkich trudności Afghanów do poddania się zmusimy, cóż się stanie z oną polityką, za i dla któréj od lat 4 się układano i walczono? Kraj osadzić, jest to równie fizyczném, jak moralnem niepodobieństwém. Nie potrafilibyśmy się ani w jedném mieście utrzymać. Jedyném usprawiedliwieniem krwi i pieniędzy, strwonionych na przywrócenie Szacha Szudtza, było i jest zabezpieczenie panowania Angielskiego w Azyi naprzeciw Persyi i ocalenie stosunków przyjacielskich z głównemi państwy na zachód od Indu. Nie wypada więc Afghanów zniewalać, żeby nareszcie pomocy tych mocarstw wezwali, których zbliżania się zawsze się tyle obawiano.

Izba niższa posiedzenie 11 *Marca.* Nim sir Robert Peel przystąpił do rozwiązania swoich planów, wdał się w roztrząsanie dochodów i wydatków państwa w ostatnich latach i deficytów jakie się okazują. Podajemy tu następującą treść téj części jego wykładu.

Dochód od 4 Kwietnia 1841 do tegoż dnia 1842 r., jeśli za niedokończony jeszcze kwartał ostatni, weźmiemy odpowiedni z roku zeszłego 48,053 000 ft. st., a wydatki tegoż samego peryodu 50,403,000 f. st. a zatém deficyt wynosi 2,350.000 f. st. W przedmiocie dochodów i wydatków przyszłego roku, naturalnie tylko anszlagi mogą sąd wydać, a te po najściślejszéj rozwadze pojedynczych pozycyi, okazują na dochód 4,350,000 na rozchód zaś 5,819,000 za tém jeszcze znaczniejszy deficyt bo 2,469,000 f. st. który jednakże przez potrzebne wydatki na wojnę w Chinach podwyższonym być może o 800,000 f. na kolonie szczególniéj australskie o 100.000 f. a w przypadku przyjęcia zaręczenia za nową pożyczkę dla Ka-

nady, o 1,500000 f. nie licząc nawet wydatków jakie wojna w Afganistanie musi spowodować. Wschodnio indyjskie finanse wymagają także wielkiéj baczności, albowiem teraźniejszy ich stan bynajmniéj nie jest pocieszającym, a zachwianie kredytu w Indyach wschodnich musi wywierać wpływ na Anglię. Finanse wschodnio indyjskiéj kompanii które w końcu roku 1836 okazywały jeszcze przewyżkę 1,100,000 f. st. w zeszłym roku przedstawiły już deficyt 2,114,000 f. a w bieżącym wynosić on będzie 2,334,000. Dwa zatém ostatnie lata okazują dla saméj Anglii deficyt który nie licząc nadzwyczajnych wydatków, wynosi 4,820,000 ft. st. i obok tego dla towarzystwa wschodnio indyjskiego deficyt przynajmniéj 4,700,000 funt. szter.

Sir Robert Peel oświadczył następnie że chce pokryć deficyt przez podatek od majątku i dochodów, (nazywa on go naprzemian *property-tax* i *income tax)* tu bowiem i dawniéj nazywany był podatek tego rodzaju.

Prócz podatków od dochodów projektował sir R. Peel opłatę 1 szylinga od beczki kamiennych węgli angielskich, bez względu czy one będą wywożone krajowemi lub obcemi okrętami.

»Dotychczas, powiedział sir R. Peel, opłata składaną była tylko przez obce okręty i w skutku traktatów wzajemności, które obce okręty stawiały na równi z naszemi, pomimo powiększającego się wywozu węgli kamiennych, dochód z tego tytułu zmniejszał się ciągle. Temu złemu zaradzi zniesienie różnicy między krajowemi i obcemi okrętami i dochód z tego przy dzisiejszym stanie wywozu obliczam na 200,000 f. st.

Przez wszystkie te źródła rząd zapewni sobie podwyższenie dochodów o 4,380,000 f. st. z których po odtrąceniu deficytu na r. b., pozostałoby 1,809,000 f. st., którą to przewyżkę, która i tak znacznie się jeszcze zmniejszy przez wydatki na wyprawę w Chinach i Afghanistanie, zamierza gabinet użyć na pokrycie chwilowych niedoborów, jakie mogą pociągnąć za sobą zamierzone modyfikacye w taryfie celnéj, 'któréj zasadą ma być nadal, że wszelkie zakazy zostaną zupełnie zniesione, że cła od wszelkich surowych materyałów, mają nieprzenosić 5 pct. od materyałów w półprzerobionych 12 pct. a od zupełnie przerobionych materyałów 20 pct. Cło od zagranicznego cukru nie ma być zniżone, ponieważ to spowodowałoby zwiększenie odbytu plantacyi brazylijskich, których produkt zlewany jest łzami i krwią niewolników.

Flota angielska liczy teraz 211 admirałów, 709 kapitanów i 809 komandorów; armia lądowa 420 jenerałów 312 pułków i podpułkowników, i 830 majorów. W to nie liczy się 130 jenerołów którzy posiadają swoje pułki. Podpułkownicy z roku 1814 są teraz jenerałami, a kapitanowie morscy z 1803 roku jeszcze są kapitanami.

Rząd zdołał przeprowadzić i drugie odczytanie bilu zbożowego, i chociaż niektórzy posiadcze ziemscy z stronnictwa torysów głosowali przeciw niemu, za to wielka liczba wigów wstrzymała się od głosowania, prawdopodobnie dla tego, że znudzeni są już walczeniem przeciw środkowi którego zwalić nie zdołaliby chociażby chcieli, i który przyjemniejszym jest im w sercu, niż projekt który gabinet ich własnego stronnictwa podawał, albowiem zdaje im się być korzystniejszym dla posiadaczy ziemskich. Jedyną prawie godną czytania mową, ze wszystkich które były miane przy téj okoliczności, jest mowa lorda Howick, i godném jest uwagi, że żaden z ministrów nie chciał mu stanowczo zaprzeczyć, kiedy on zaręczał posiadaczom ziemskim, że to jest tylko wstęp do daleko większych zmian w postanowieniach względem wprowadzenia zboża. Jeszcze bardziéj zadziwiającym jest, że lord Stanley przez cały czas rozpraw względem tego przedmiotu, ani raz nie zabrał głosu, chociaż posiadacze ziemscy na niego głównie liczyli z swemi nadziejami, i nie podpada wątpliwości że on bardzo niechętnie przychylił się do planu sir R. Peel, i tylko z wyższych powodów nie chciał oddalać się w tym razie od swego gabinetu.

HISZPANIA.

Madryt 26 Lutego.

Znany młody jenerał don Ramon Narvaez przybył do Tanger. Rząd kazał wzmocnić garnizon w Tarifa. — Z Lizbony donoszą pod dniem 19 b. m., że król w wielkim mundurze odbywał przegląd garnizonu stolicy i wykrzyknął wiwat konstytucyi, który przez wojsko jednogłośnie został powtórzony. Dwa wielkie przyozdobione paropływy wysłane zostały na przyjęcie p. Costa Cabral, (o jego przybyciu już było doniesioném)

Jutro w rocznicę imienin rejenta będzie wielkie przyjmowanie w salonach pałacu Buena Vista. Kommissya izby deputowanych złoży przy téj okoliczności adres przyjęty przez

łębę. Rozmaite okoliczności uczyniły opozycyę od niejakiego czasu mniéj nieprzyjazną rządowi. Wypadki w Portugalii i pogłoski o spisku karlo-krystnowskim przypomniały wielu deputowanym potrzebę umiarkowania.

Jenerał Rodil przesłał rejentowi list w którym go zapewnia o swoich prawych względem niego uczuciach.

Od granic tureckich 22 Lutego.

Podwyższenie podatków i powrót emigrantów do Serbii, nie usprawiedliwiły obaw, jakie tu miano zawczasu. Spokojność publiczna i porządek nie doświadczyły przeto najmniejszéj zmiany; i mniemają, że w skutku tego pomyślnego stanu, naczelnicy owego stronnictwa Wuksisz, Garaszanin i Stefan Simicz, którzy w pobliżkości oczekiwali rezultatu swojéj prośby o ułaskawienie, otrzymają od xięcia Michała pozwolenie powrotu do rodzinnéj ziemi. Jednakże stan Serbii nie jest zupełnie pomyślny, albowiem dotychczas jeszcze niedostaje téj dawnéj jedności, i nie można się spodziewać prędkiego złączenia się stronnictw. Więcéj jednak niż wewnętrzny stan Serbii, niepokojącemi są stosunki tego kraju z Turcyą, któréj groźna postawa uważaną jest z tém większą niespokojnością, ponieważ poprzednie mniemanie, że uzbrojenia Porty wymierzone są przeciw Grecyi, zupełnie prawie upadają, a dumny charakter Izzet Mehmeda pozwala obawiać się, że uważając odmowę wynagrodzeń ze strony Serbii za wyzwanie, bez namysłu weźmie się do broni.

CHINY.

Canton Register który teraz drukowany jest w Macao, mówi w jednym z ostatnich numerów Listopadowych: »Z północnych Chin mało mamy nowin. Pogróżka chińczyków że napadną z statkami palnemi na małą eskadrę kapitana Smith, stojącą pod Amoy, pozostała jak się można było spodziewać, niewykonaną, i w Amoy, Ningpo, Czynkaj i Czusan wszystko było spokojném. Słychać że pełnomocnik Jéj K. Mci, żądał 8 milionów talarów za okup miasta Ningpo, i za niezaczepianie stolicy Hangczeu-fo i innych miast téj prowincyi, ale do daty ostatnich raportów nie miano jeszcze żadnéj odpowiedzi od władz chińskich, chociaż po niejakich trudnościach rozpoczęte z niemi zostały korespondencye. Zdobycz która w Czinkai i Ningpo, wpadła w ręce anglików, jest bardzo znakomitą, i znaczne pieniądze wynagrodzą usiłowania armii lądowéj i morskiéj. Najznaczniejszą częścią zdobyczy jest bezwątpienia niezmierna massa zdawkowéj monety chińskiéj, zapas przeszło miliona talarów, za to w grubéj monecie i w srebrze bardzo mało znaleziono, i raporta w tym przedmiocie nie zgadzają się. Wielka ilość srebra i pieniędzy znalezioną została w wydrążonych klocach ukryta, a takich wiele bardzo mogli chińczycy przed naszém przybyciem wyprowadzić. Innym głównym artykułem zdobyczy, który prawie wyrównywa wartością monecie srebrnéj, była niezmierna ilość nagromadzonéj w Czinkai miedzi, z któréj działa miały być odlewane. Ceniona ona jest przeszło na 600 beczek. Miedź tę która jest bardzo dobrego gatunku, przeniesiono już na okręta transportowe. Wielka także ilość spiżowych i miedzianych dział wpadła w ręce anglików; do tego przydajmy niezmierne magazyny zboża w Ningpo; które anglicy za bezcen, to jest po talarze za dwa centnary przedawali ubogim klasom chińczyków, i zbierali z tego handlu dziennie po 12,000 talarów. Że przy takiéj taniości która w Anglii uważaną byłaby za bajeczną, pokup mógł być wielki, to łatwo daje się wytłomaczyć. Zabrano także bardzo znaczne zapasy saletry, mnóztwo wielkie materyałów na okręty, ale lichego gatunku, tak że bezwątpienia takowy zostanie zniszczonym. Poruszenia floty angielskiéj ku północy, musiały naturalnie w znacznéj części zależeć od rezultatu układów rozpoczętych z władzami prowincyi Czekiang. W razie nieprzyjęcia podanych im warunków, miano najprzód zająć miasto Hong Cze fo, położone przy ujściu cesarskiego kanału, i tym sposobem okazuje się, że doniesienia z przeszłéj poczty o zdobyciu tego miasta były przedwczesnemi.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 25 do dnia 26 Marca.

Bajer Julian, Wielopolski Alexander hr., Frehlich Jan ob., Tapin Hipolit ob., Popiel Wacław ob., Jabłoński Adam ob., z Polski; — Wasilczykow xiążę, Lewiecki Henryk ob., Strzyżewska ob., Stawiński Henryk ob., z Galicyi; — Grim Henryk, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Kossowski ob., Wasilczykow xiążę, do Polski; — Pohl Wilhelm, Bukowski Stanisław ob., Lipiński Felix, do Galicyi.
